

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za jeden mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Nesrečni načrti.

Trije štajerski duhovniki, znani kot ekstremni klerikalci, so priredili dne 14. t. m. v Mariboru shod zaupnikov, na katerem so sklepali o politični in o gospodarski organizaciji štajerskih Slovencev.

Kar je bilo na tem shodu predlagano, to so zborovalci, in mej njimi je bilo tudi jako pametnih ljudij, tudi vse sprejeli, večinoma brez ugovora, dasi nasveti nikakor niso samo suho zlato.

Nam se dozdeva, da se bodo štajerski Slovenci še z jezo in s srdom spominjali tega shoda in njegovih sklepov, in dozdeva se nam, da bodo še globoko obžalovali te sklepe, kadar občutijo njihove posledice.

Mi imamo utis, da je to zborovanje imelo namen, položiti temelj čisti klerikalni organizaciji na Štajerskem, katera bo razdrla dosedanje narodno jedinstvo, odtujila najinteligentnejše sloje, in v prvi vrsti narodno meščanstvo slovenskemu gibanju, in vstvarila na slovenskem Štajerskem razpor, ki postane še usodnega pomena za slovenstvo onkraj Save.

„Slovenec“ nam je podal obširno poročilo o tem zaupnem shodu. Povedal je najbrž samo to, kar se mu zdi primerno za javnost, zamolčal pa vse to, kar bi utegnilo prebivalstvu pokazati pravi značaj na shodu zasnovane politične in gospodarske organizacije. Ali vzlic tej previdnosti je očitno, da hočejo nekateri prenapeti ljudje odstraniti sedanjo narodno organizacijo na Štajerskem in jo nadomestiti z novo po vzorcu zmedenega filozofa dr. Janeza Evg. Kreka. Načrt je narejen, in ne dvomimo, da ga bodo poskušali tudi izvršiti, ako se pravočasno ne upró tisti možje, kateri so doslej energično in uspešno vodili težavni boj štajerskih Slovencev za njih obstanek in za njih napredovanje.

Kakor pri nas na Kranjskem, tako nameravajo tudi na Štajerskem zgraditi poslopje klerikalne organizacije na gospodarski podlagi. Na tej podlagi je politično malo razsodno maso najlaglje zapeljati in ujeti v klerikalne zanke, gospodarska organizacija je najpripravnejše sredstvo za politično agi-

tacijo. Beseda v cerkvi in v spovednici ne zaleže več dosti, ta vpliv je že nekoliko obrabljen, zato naj ga gospodarska organizacija podpre in utrdi.

Organizatorji štajerskega klerikalstva so si delo močno olajšali. Kopirali so na kratko in brez premisleka kranjsko klerikalno organizacijo, preziraje, da je ta stavba že vsa razpokana, in da pride v nedeljni prihodnosti do velikega kraha. Posnemali so slepo kranjski načrt in se niso čisto nič zmenili, če je štajerskim razmeram primeren ali ne.

Po tem načrtu se bode kratko malo vse na novo organizovalo in ustvarila se bo organizacija, katere bodo lahko veseli naši narodni nasprotniki.

Pred vsem se bodo snovale Raiffeisenove posojilnice. Izkušeni Miha Vošnjak se je bil sicer nekoč odločno izrekel proti Raiffeisenovim posojilnicam, ali njegova beseda nima dandanes nikake veljave več. Raiffeisenove posojilnice se bodo snovale, da se bo kmet laglje zadolžil in tako prišel v denarno odvisnost od duhovščine. Na Štajerskem je že sedaj dovolj posojilnic in trdnih, vestno upravljanih posojilnic, ki v gospodarskem oziru popolnoma zadoščajo vsem potrebam slovenskega prebivalstva, a če se tem cvetočim zavodom, ki so si pridobili velikanskih zaslug za osvobojenje slovenskega kmeta iz jarma nemškega kapitala, naredé konkurenčne posojilnice, ki bodo tako lahko miselno gospodarile, kakor kranjske Raiffeisenovke, potem bo to imelo v ekonomičnem oziru le slabih posledic.

In konsumna društva! Mariborski shod je sklenil, naj se tudi na Štajerskem osnujejo konsumna društva, in sicer v onih krajih, kjer ni narodnih trgovcev, kjer slovenski trgovci s svojimi visokimi cenami na jedni strani, in s slabim blagom na drugi strani slepé ljudstvo, in kjer je veliko delavcev. To se pravi, da naj se snujejo povsod, kajti kjer se bo našel kaplan, ki bo hotel imeti konsumno društvo, dolžil bo trgovce, tudi najsolidnejše in najrealnejše, da ljudstvo z visokimi cenami in s slabim blagom slepé.

Na Kranjskem smo izkusili blagoslov

konsumnih društev v polni meri. Ljudstvu so povsod tako v moralnem kakor v materialnem oziru samo na škodo. O konsumnih društvih so računi sklenjeni, in tudi pametnejši voditelji klerikalne stranke uvidevajo in priznavajo, da so pogubna za vse ljudstvo, da nikomur nič ne koristijo, pač pa provzročajo silno sovraštvo, ki se v prvi vrsti obrača proti duhovščini. Kdor po izkušnjah na Kranjskem hoče celo na Štajerskem snovati konsumna društva, kjer mora slovenski živelj napeti vse sile, da pridobi meščanstvo, ta se brezvesten političen spekulant, ki za laži, da se ga brez pardona politično uniči.

Podjetnost teh mladih kaplanov je uprav čudovita. Čez vse stanove hočejo vreči mreže svoje organizacije, in to brez premisleka in brez ozira na dejanske potrebe. Štajerski kapelanje bodo organizovali kmeta s posojilnicami in s konsumnimi društvi obrtnika, delavca, žene in dekleta, rokodelske pomočnike in rokodelske vajence. Celó za kmetijske posle bodo ustanavljali posebna društva. Na shodu se je sicer našla bela vrana v osebi necega gospoda Korošca, ki je opozarjala, da organizacija kmetijskih delavcev ni potrebna, ker kmet skoro ne dela razlike mej svojimi otroci in mej posli, a ta glas ni našel odmeva. Sklepnila se je tudi organizacija poslov. Ti živé sedaj v zadovoljstvu. Kmet je nanje navezan, in ker jih je čedalje manj — saj sili vse v tovarne in v mesta — ravna z njimi kar mogoče lepo in jih plačuje bolje, nego bi smel po svojih dohodkih. Mladi katoliški prenapeteži hočejo zdaj še te posle „organizovati“, to se pravi, jih naščuvati proti tistim siromakom, katerim se pravi posestniki, in ki največkrat ne živé tako brezskrbno, kakor njihovi posli.

Res, lepi prijatelji kmeta so tisti, ki ga hočejo z nepotrebnimi posojilnicami in konsumnimi društvi zadolžiti in zapeljati v pijančevanje, na drugi strani pa še posle naščuvati proti njemu!

Usoda na mariborskem shodu sklenjene organizacije ne bo drugačna, kakor je usoda kranjske organizacije. Nekaj časa bo klerikalna pšenica bujno cvetela. Dru-

štva bodo rasla iz tal, kakor gobe po dežju. Nekaj eksistenc bo uničenih, potem pa se bo začela reakcija, jedinstvo štajerskih Slovencev pojde v nič — nasekano je že itak — prišlo bo do razkola in do domačih bojov, kakor na Kranjskem, a zmagovala ne bo ne klerikalna, ne narodna stranka, zmagoval in zmagal bo — Nемец.

Naše prepričanje je, da na mariborskem shodu sklenjena nova organizacija je skrajno nesrečna misel in prepričani smo tudi, da se tekom nekaterih let pokaže, da so bili tisti duhovniki, ki so jo sprožili, v pravem pomenu besede grobokopi slovenskega naroda na Štajerskem.

V Ljubljani, 21. septembra.

24. september kritičen dan.

Pod naslovom „Pred krizo“ pišejo „Narodni Listy“, da ni možno utajiti ministrske krize, ki pa ne vlada sedaj še z akutno silo. Ministrstvo ne visi na svojih portfeljih. To je dokazalo pri nastopu Széllovega kabineta in junija meseca, ko je nastal konflikt z ogrsko vlado. Ministrstvo je dobilo določeno nalogo, katero je pod najtežjimi razmerami, kakoršnih v Avstriji še nikdar ni bilo, z vsem samopožrtvovanjem dovršilo (?). Nade obstrukcionistov so narasle. Po vsem je soditi, da bode 24. september za Avstrijo politično kritičen dan prve vrste, prav kakor je bil 28. november 1897. Mi gledamo — pišejo „Narodni Listy“ — z mirno in močno dušo v bodoče dni. — „Bohemia“ pa poroča, da ne dvomi nihče več o tem, da odstopi kabinet že v kratkem. Odstopijo vsi ministri in v novo ministrstvo ne vstopi noben dosedanj član ministrstva. Ministrstvo bode sestavljeno iz docela novih mož. Vederemo!

Srbske razmere.

Preki sod proglasi svojo sodbo menda danes. „Information“ poroča, da ima le še prav malo inozemskih žurnalistov vstop v sodno dvorano. Vse „nezanesljive“ so odpravili. Preki sod je povabil več inozemskih juristov, da bi zastopali obtožnico, toda vsi so izjavili, da je postopanje vlade

LISTEK.

Abisag.

(Spisal Jaroslav Vrchlicky.)
(Dalje.)

Po precejšnjem času tesnega molka so se odprle dveri sobe, in v njih se je pojavil mož visoke postave, zmršene brade in las, ki niso poznali mazil, glavnika in jeklene ostrine. Njegovo oblačilo je bilo prevezano okoli pasa z dolgo, vozlasto vrvice, žilaste, bose noge so bile pokrite z gosto plastjo prahu, razgaljene prsi so bile ožgane od solnca kakor smokve; oči pod sivimi, dolgimi obrvmi so gorele kakor žareče ogle, močne in suhe ustnice so se neprestano tresle kakor v molitvi.

„Oj, Natan“, je zazvenelo iz ust mož, bdečih pri kraljevem ležišču.

Vsi so spoštljivo vstali in mu šli naproti.

V obličju vsakega je igral drug izraz; v Sadokovem zvedavost, zadrževana vsled bojznosti, v Banajšovem mir, da je dočakal, in se mu je spolnilo hrepenenje, v Semejevem in Rejevem strah nezaupanja, združen s spoštovanjem do proroka.

Natan se je ozrl po sobi in stopil bliže.

„Kako je maziljencu Gospodovemu, sinu Jojadov?“ je vprašal hlastno.

„Leži tako, kakor je ležal, ko si odšel, podoben snopu, katerega so pozabili žanjci na njivi, bežeči pred bližajočo se nevihto.“

„Ali vedeš hči Sunamitko?“ je vprašal Rej.

„Tu je ona in njen oče,“ je rekel Natan in namignil v prednjo sobo. Takoj je vstopil sključen mož, lisičjih očí, zarudele brade, nečistih rok: bil je Lameh iz rodu Issahara. Za njim je plaho vstopila deklica vitke postave, vsa zavita v zavoj iz tkane tyrske volne. Tudi preko obličja je imela zagrinjalo in njene oči so se svetile kakor dve temni zvezdi.

Lameh se je sključil še bolj; bil je tako majhen, da je napravljaval utis pritlikavca. Ta utis je še pomnoževala njegova žafranasta tunika in rudeči lasje. Devojka pa je stala ravno kakor palma.

„Banajaš,“ je rekel mirno Sadok, „odpelji devojko v kraljevo kopališče, da se skoplje, da bo mogla rešiti Israel.“

Banajaš je molče odprl majhna vrata blizu kraljevega ležišča, koder se je hodilo v kopališče. Tudi tu je bilo svitlo in velika okrogla kopelj iz enega kosa črnega mramorja, v katero sta metali od stropa dve morski kači z rubinastimi očmi kaskade

rožnate vode, se je svetila v sobi, obloženi z jaspisom. Banajaš je prijel deklico za roko in jo vedel do praga kopališča, kjer jo je oddal štirim sužinjam jebusitskim; dve sta držali v rokah vaze z nardo in oljem, dve pa kovinska zrcala in velika pokrivala iz škrlataste volne.

Vratica so se zopet tiho zaprla, in Sadok se je obrnil k Lamehu, ki še ni vzravnal skrivljenega svojega života. — Vender pa je njegovo lisičje oko bistro tehalo okoli, da mu ni ušlo ničesar, niti najmanjši migljaj v obličju prisotnih.

Prorok Natan je stal nad kraljevim ležiščem, s čudno naprej stegnjenimi rokami, njegove ustnice so se krčevito tresle v proroškem ognju.

„Ali je to tvoja hči Lameh?“ je vprašal Sadok še vedno sključenega starca.

„Moja lastna, dasi krasnejša kakor jaz in pokojna njena mati.“

„In dovoliš li v to, kar ti je predlagal božji mož Natan?“

„Če hoče Jahve tako in ako reši to moje ljudstvo, se ne smem upirati.“

„In ali dovoljuje ona?“

„Deklica ne ve, kaj jopričuje; toda poslušna je in zna uvaževati svojo srečo.“

„Ali še nima ljubimca?“ je poizvedoval Sadok.

„Ima in nima. Ljubimca ima vsaka tudi manj krasna kakor je moja hči, zakaj bi ga ne imela ona? To bi bila sramota ali slabo znamenje. Vender pa ga nima, ker do sedaj še ni našel nihče njenega dopadanja. Moje oči so jo čuvale kakor zlato zrno peska ali kapljico rose v puščavi.“

„Kdo je njen ljubimec?“

„Mladenič, neznamen mladenič. Nima niti polja, niti vinogradov, niti velbloda, niti ni poganjalec karavan. Ničesar nima, ničesar in to je žalostno. Zato se je tudi odločila Abisag. Kupiti hočem vinograd v sosedstvu Sunama in ga dati otrokoma, da ne odidem v grob brez vnukov, da moji sivi lasje ne ostanejo brez blagoslova.“

„In ve li ta mladenič, kaj se ima zgoditi?“

„Ve, poslušal je to mirno, samo toliko je rekel moji hčeri: Ko bode tvoja uluga končana, bom stal pri vratih kraljeve palače in te pričakoval, da te odvedem v vinograd, kupljen od najinega očeta. Če ostaneš čista, prideš, to vem, takoj brez klicanja. Če ne prideš do solnčnega zahoda, odidem, in ne vidiš me več...“

Sadok ni našel odgovora na te besede, odšel je v zadnji del spalnice, kjer je bila velika, težko okovana skrinja; odprl je po-

proti radikalcem tudi po srbskih postavah nezakonito ter da je vsakatera obsodba neopravičena. Več Črnogorcev je bilo zadnje dni izgnanih. Srbski oficijozni listi raznašajo laž, da je šel črnogorski knez pred kratkim samo zato v Carigrad, da bi pridobil sultana zase za ta slučaj, ko bi se polastil srbskega kraljevega prestola. Knez Nikita bi rad — tako lažejo oficijozni srbski listi — zedinil Črnogoro in Srbijo v eno kraljestvo ter je zato pripravljen popirati Turke na Balkanu. Sultan s tem predlogom Nikite ni bil zadovoljen, ter je odpustil svojega gosta jako nemilostno. — Namen teh Milanovih lažij je popolnoma prozoren!

Guérin kapituliral.

37 dni je bil zaprt načelnik antisemitske lige, Guérin v društveni hiši, včeraj ob 4. uri pa se je udal. Vlada se je naveličala čakanja ter je sklenila, da ga siloma odvede iz oblegane hiše v ječo. Policija, vojaštvo in gasilci so obdali hišo, da jo naskočijo. Nacionalistični poslanec Millevoje je šel z vladnim dovoljenjem v hišo ter je pregovoril Guérina, ki se je dal mirno odpeljati. Njegovim tovarišem je dopustila policija, da se se razšli. Kakor znano, je grozil Guérin, da ustrelji vsakogar, ki se mu približa, ter da požene hišo z vsemi prebivalci v zrak, ako se ga loti kdo s silo. Junaštvo pa se je Guérinu tekomo 37 dnuj docela razkadilo, in dal se je povsem neju-naško odpeljati v ječo. S tem je končana tudi ta antisemitska komedija.

Dreyfusova afera končana.

Dreyfus je svoboden ter je odpotoval s svojo družino preko Nantesa v neznan kraj. S tem je ta afera končana, in čestitati je Franciji, da se je završila toli mirno in dostojno. Antisemitje so prorokovali grozno ustajo, toda za lahkožive Francoze je izgubila afera Dreyfus s komedijsko obsodbo vso zanimivost; Pariz in druga mesta se zanimajo danes za državni sodni dvor, pred katerim stojé Déroutéde, Guérin, patriotska in antisemitska liga. In tako je mogel zapustiti Dreyfus neopažen vojaško jetnišnico ter nezasedovan odpotovati v družbi otrok in soproge. Višji prokurator sv. sinode, ruski tajni svetnik in državni svetnik Konstantin Petrovič Pobédonoscev se je te dni izjavil o Dreyfusovi aferi tako-le: „Obravnave v Rennesu so podale vsakemu objektivnemu opazovalcu dokaz, da je Dreyfus nedolžen. In za nedolžnega ga smatrajo na Ruskem premnogi. Dva momenta sta, se mi zdi, ki sta bila mnogim Francozom odločilna, da so obsojali nedolžnega: prvič jim fanatizem ni dopuščal, da bi obsodbo prvega vojnega sodišča preklicali, — drugič so hoteli rešiti armado, katera se zdi mnogim poklicana, da prevrže sedanji red v Franciji ter postavi na mesto sedanjega večnega premijanja stabilen monarhičen regime“. Tako sodi najslavnejši ruski politik in socialog, veliki reformator Pobédonoscev.

krov in namignil Lamehu, naj stopi bližje. Hebrejec se je priplazil in njegov baziliskovski pogled je požiral obseg skrinje. Tu se je svetil z magičnim leskom zaklad: cele palice zlata, srebrne čaše, uhani, prstani, naramnice z biseri kakor golobje jajce, dragih kamenov kakor cvetlic na pomladnem travniku. Sadok je segel v skrinjo in potegnil iz nje dve silni palici zlata in velik prstan z ogromnim kamenom. Lameh je nastavlil naročje, in njegove oči so se svetile bolj kakor kovina in dragi kameni.

Sadok je hotel spustiti pokrov, toda Hebrejec je stal še vedno z nastavljenim naročjem, široka usta odprta skoro do ušes, so kazale iznenadenje in občudovanje, oči so govorile nekaj: Za tako malo ne prodam svoje hčere! Splošno je bila njegova prikazen silno komična. Sadok se je tedaj še enkrat nagnil k skrinji in dodal srebrno čašo, z rubini posejano, in dve naramnici z glavo Anubisa, rezano iz enega samega onyxa. Lameh se je zadovoljil in stopil v ozadje.

Med tem so se odprle dveri kraljevskega kopaljšča in dve jebusitski robkinji sta privedli Sunamitko Abisag. Prejšnje njeno oblačilo je zginito; zavita je bila v nežen, prozoren muselin, na rokah in nogah je imela težke zlate kroge, črni lasje so bili posuti z zlatim praškom, kakor bi se v temno noč razletele milijarde žarečih zvezd.

(Dalje prih.)

Transvaal in Anglija.

Jutri ali v soboto se snide angleški ministrski svet, da se posvetuje o novih predlogih, katere bode stavil Chamberlain Krügerju. Baje bodo ti predlogi hkratu angleški ultimati. Zdi se, da hoče Anglija pridobiti nekaj časa za oboroženje. Krüger se misli baje obrniti do nekaterih evropskih držav za posredovanje. Te države bi bile bržčas Francija, Rusija in Nemčija. Te dni so odšli iz Londona že trije posebni vlaki z angleškimi častniki, med temi tudi nadpoveljnik natalski, George White, v Southampton, da se ukrcajo ondi na ladije za Južno Afriko. V Združenih državah pa se že nabirajo prostovoljci, ki pojdejo Boercem na pomoč. Indijski vojaki odrinejo s svojimi nečloveškimi dum-dumskimi kroglicami baje 25. t. m. Pred sredo meseca oktobra se vojne operacije vsekakor ne začno. Dotlej pa se morda vendarle razmere kakorkoli obrnejo na bolje.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov, 19. septembra.

Nujno potrebno se mi zdi, da se jamejo učitelji ravno sedaj, ko je predsednik „Zaveze“ na tako slovesen način konstatiral, kje so naši pravi prijatelji in kje naši najljubši sovražniki, da se jamejo ravno sedaj pogosteje oglašati v javnosti s povdaranjem svojega stališča in svojega iskrenega prepričanja, in da naj ona temna stranka za vselej opusti nado, da bi kdaj upregla slovensko učiteljstvo v svoj jarem. To naglašanje našega splošnega uverjenja in naše skrajne odločnosti, da pripomoremo nazorom napredne slovenske stranke do obče veljave v naši dragi domovini v korist ubozege ljudstva, to naglašanje je tem nujneje, ker se je našlo na Kranjskem, žal, 30 takih značajev-učiteljev (o učiteljih niti ne govorimo, ker predobro poznamo nagibe, ki delajo starim devicam simpatijo do obritih, od vina rudečih obrazov), kateri izdajajo svoj idealni stan a'i iz same neumnosti ali pa v nadi na mastne farovške pečenke. Pred vsem izobraženim svetom nam delajo ti ljudje sramoto in docela smo uverjeni, da bi nas inteligenca laška in nemška ne sovražila tako, ako ne bi mislila, da smo vsi Slovenci klerikalci in s tem nasprotni napredku, svobodi in kulturi. To je eden glavnih vzrokov nemške in laške brutalnosti. Z vsemi silami moramo skrbeti in delati na to, da izgubimo s svojega narodnega telesa ta madež, ki se nam od zunaj vsaj tako dolgo z neko pravico more očitati, dokler nas v javnosti ne zastopa še tako veliko število fajmoštrov, kaplanov in po njihovi milosti izvoljenih nazadnjakov. Zoper onih 30 učiteljev, ki so šli iskat pameti in poboljšanja do negodnih kaplanov in dobro rejnih — epikurejcev v „lemenat“, in ki so pokazali s tem, kako umevajo naš ljudskošolski zakon — ta biser avstrijskega zakonodajstva — da se namreč vežejo z njega najhujšimi nasprotniki, da iščejo navodila pri fanatiziranih sovragih nove šole, zoper teh 30 nevrednih učiteljev se mora pričeti najprej med učiteljstvom samim najintenzivnejši odpor, obsoditi se morajo, kakor so se deloma že od 2000 slov. učiteljev zastopanih v „Zavezi“ — tudi od vseh zastopnikov šolskega zakona in prijateljev narodove prosvete. Mi učitelji prosimo, da se objavijo imena teh — svetnikov!

Z Bleda sredi septembra. Na naš dopis z Bleda, poslal Vam je gosp. župnik iz Grada svoj popravek. Mi smo toliko prijazni, da njegovega popraveka ne bomo popravljali, ker se njegov popravek samo nekaterih stvari dotika. Nò, mi pustimo to sladko veselje, pošiljati popravke vsem našim vrlim gospodom župnikom, in se omejimo na omenjanje dejanj! Kakšne popravke pošiljajo, to vidi vsakdo, kdor nekoliko primerja njih popravke z dopisi. Sosebno se pa v tem odlikuje gospod župnik iz Grada. Kakšna je cerkev v Gradu na Bledu? — Jaz vem, da je gospoda župnika samega sram, kedar zjutraj vstane, da ne vidi te podrtije, in kakšen je farovski plot — to tudi sam dobro vé, zato pa molči. Seveda, saj on je rojen za kočijaža, in njegovo največje veselje je sedeti na kozlu, povesti učeno glavico tja doli mej kolena in voditi ubogljivo kobilico. Seveda, če on ve, da je mnogo Blejcev, ki rajši zunaj cerkve stojé, kakor da bi nanje kapale skozi strop plesnjeve cerkve kaplje — to ni nobena posebna

modrost; če pa misli, da je to kaj nespametnega — pa se tudi moti. Gosp. župnik nam pravi: „res je tedaj, da v nobenem slučaju duhovnik nima dobička, ako dvakrat mašuje“. Mi smo toliko drzni, gospod župnik, da Vas prašamo: „Ali ste imeli Vi lansko leto, ko ste drugič maševali v Ribnem, kaj dobička ali ne?“ Denite roko na srce in govorite čisto resnico, brez zavijanja in hinavstva, in rekl boste: da ste imeli dobiček, ne sicer direktnega, pa morda indirektnega! Ali ne, gosp. župnik? — Kaj neki govori gosp. župnik o tem, da bi bil kdaj odrekel stanovanje kakemu gospodu duhovniku v župnišču (župnišče je, gospod župnik, ne samo stanovanje za duhovna)? Kdo je to trdil? Nihče! Gospod župnik, še jedenkrat berite; drugič pa kar jedenkrat za vselej dvakrat berite, da se ne osmešite pred svetom. Ali Vam je žal, gosp. župnik, da ste morali brezplačno prepustiti stanovanje? Vam se čudno zdi, da Vaši bratje v Gospodu brezplačno prenočé, v hiši, ki ni Vaša, ampak one cerkve, katero Vi slučajno upravljate! — Zakaj pa ne zahtevate za pranje posteljne oprave in za metle — odškodnine? Morda drugo leto pridete do tega sklepa! No, ker sem že ravno tu, pa povem gospodu Matiji Mraku, naj nikar ne seda na mogočni stolec in naj ne sodi, da ne bo sojen. Slučajno nam je prišel v roke „Slovenec“, v katerem nas pere in umiva g. župnik z Bohinjske Bele v odprtem pismu. Mi se samo čudimo, kako je mogoče se naučiti toliko fraz in jih tudi napisati v odprtem pismu! Mi smo jedva naglašali sebičnost in hinavstvo! To zadnje se je jasno pokazalo iz Grada pri kupovanju občinske opuščene šole! Tu poglejte in povejte, ali je to odkrito ravnanje! Zakaj in čemu je treba bilo g. Žumerja, da draži s pooblastilom za župnika? Govorita, g. župnik z Bleda, in Vi, gosp. župnik z Bohinjske Bele! Zakaj se je kupila šola? In kdo je plačal to šolo? In s čegavim denarjem? Govorita, gospoda župnika! Zato, da se bo cerkev lažje zidala? Z denarjem od cerkve z otoka? Ljudje govoré to! Ne popravljamo Vas in Vaših dopisov, ampak mi Vam povemo nova dejstva, katera boste Vi lahko popravljali — ali pa molčali! Perite sami sebe v Savi in Jezeru in pometajte pred svojimi pragy — potem pa šele trosite nekaj priučenih, popolnoma in docela ne svojih fraz v svet. Vi nas hočete učiti olike, omike in plemenitosti. Vi, ki se bahate, da ste s palicami poučili beboce, ker so se nenravno vedli? Ali ne pravi pregovor: „Jednako se z enakim druží?“ Pa ta pregovor laže, gospodje iz črne klike! Vi, ki trpíte, da leže osemdesetletni starčki pod skalami na prostem, ker ste Vi zabranili, da bi se zidala ubožna hiša in stoji sedaj prostor, kupljen za ubožno hišo, prazen! — Vi nas hočete učiti plemenitosti? Pojdite, učite se usmiljenosti, in nam pokažite s svojimi lepimi zgledi in usmiljenimi dušami — in potem Vam bomo sledili na tem polju. Ne govorite in ne kvasite o samih liberalcih, o katerih se Vam niti ne sanja, kakšni so! Najprvo pojdite in se poučite, kaj so liberalci — potem rabite to besedo šele enkrat v vsem dopisu, ne samo v vsaki vrstici desetkrat. Liberalci, liberalci vpijete — to je liberalno! To znate; to! In gospod župnik iz bohinjske Bele, če ste v resnici pripomogli k stavbi malenkostnega gasilnega doma na Beli, ali se mora na njem svetiti v zlatih črkah Vaše prelepo ime? Kaj li? Čemu ste tamkaj? Ali tudi Vaše ime rabijo, kadar gase gasilci? Moj Bog, Ti si nas v resnici zapustil, ker si nam dal ljudi, posvečenih, pa tako slaveželjnih! — Vidite, gospod župnik Matija Mrak — če bi bili tudi zidali s svojim denarjem tisto bajtico za par sto goldinarjev — bi ne bilo lepo, če si daste uzidati za to spominsko pločo! To pač — to, zmerjati in psovati ste se dobro in izvrstno naučili — pa če storite kako malenkost — pa že ne veste, kako bi to razglasili in večno pribili. — In nama z Martinom tudi ni treba iti k Lergetporerju in k sodišču — državni pravnik bo brez mene malo preresetal to stvar, ki je faktum, kakor sami pravite! Sami ste rekli: Vaši kaplani naj nas uče morale s palicami — to ste sami rekli, da so storili! — Mi pravimo na to le fej! Taki so naši kaplani in ti kaplani — naj nas vodijo po poti k Bogu in molitvi?! Tako daleč smo prišli! Slovenci, izročite se brez milosti kaplanom, ker ste grešni ljudje, kaplanje pa imajo palice, da Vam s palicami iztepo Vašo nemoralo in Vam vcepijo novih čed-

nostij. Zlati vek palic v rokah kaplanov, ljubečih čistost mesa! In kam so padli Ti ljudje! Sami se hvalijo s takimi dejanji ljudem, ki nimajo več toliko osebnega sramu! Čujte, ve device iz vseh bratovščin — kaj Vas čaka! Tako varujejo Vašo čednost Vaši voditelji. Taki so, sami pravijo, da so taki! Le udajte se jim — s palicami Vas bodo varovali pregreh. O, njih pristaši so dobri in usmiljeni ljudje! To je videl zadnjič tudi gospod župnik z Grada, ko je sedel na kozlu in peljal dvoje prijaznih gospodov proti Lescam, kako so peljali orožniki dva iz njegove najboljše vasi, — gospod župnik je rekel sam, da je ta vas najpobožnejša — v zapor, ker sta ubijalca. Čujte, taki so njih ljudje. In Vi, gospodje iz župnišč, ne zlorabite besede „liberalec“ in „naprednjak“, tu Vas še čaka dela, dela in še jedenkrat dela. Vemo: Vi bi radi imeli zopet dobiček; zato pa pozivljete, naj se naši blejski liberalni možje izrazijo, da nimajo z nami ničesar vkupnega. Kaj ne, Vi patentovani klerikalci, klerikalizem je poznal vedno zlato geslo: „Deli in vladaj!“ — To hočete. To in nič drugega! Vlade — vlade ste željni in plemenitost in usmiljenost so Vam prazne besede! Gospod župnik Matija Mrak si grozno ugaja kot dopisnik v „Slovencu“, saj ima vendar jedenkrat priliko vmešati se v stvar, ki mu gre mari, kot lanski sneg. — saj opozori s tem ves svet „Slovenčevcev“ na svojo veliko osobo. In zato se podpisuje in baha, da se njegovo črnilo ni posušilo. Naše, gospod župnik, tudi ne! Tega imamo tudi mi — in nas boj prav zelo veseli! Saj se le takrat pokažete v pravi luči, kadar ste malo razburjeni. Nas prav veseli — takrat kadar nas zmerjate z liberalci in lažniki, takrat poveste, kakšnih mislij in kakšne ljubezni do bližnjega ste, in kako so bele Vaše čiste duše! Sicer, sicer ste tako sladkih besed, kakor gospod župnik Janez Oblak, doma iz Mavčič in sedaj v Gradu, ki nagovarja bolnike na smrtni postelji, naj skrbé za cerkev!

Iz Žalca, 16. septembra. Žalsko dirkarsko društvo priredi v nedeljo 24. sept. t. l. ob polu 3 uri popoldne na dirkališču v Žalcu dirko. I. Pričetna dirka, 240 kron; darila dunajskega dirkarskega društva. Za vse konje, kateri imajo značaj konj savinskega plemena. Daljava 2000 metrov. 100 kron prvemu; 60 kron drugemu; 50 kron tretjemu; 30 kron četrtemu. Vloga štiri krone z izgubo vloge. Da se dirka vrši, je treba najmanj šest oglasil. II. Glavna dirka. 360 kron, in sicer darovanih od dunajskega dirkarskega društva 160 kron in od badenskega dirkarskega društva 200 kron. Za konje vseh dežel in neomejene starosti in spola. Konji, kateri še niso dirkali, ali kateri so po 1. januarju 1894. l. pri katerikoli dirki dosegli hitrost 1 minute 54 sekund za kilometer ali manj, se postavijo pri startu, za vsako boljše sekundo pa 10 metrov nazaj. Daljava 2000 metrov. 200 K prvemu; 100 kron drugemu; 60 kron tretjemu. Vloga 10 kron z izgubo vloge. Da se dirka vrši, je treba najmanj pet oglasil. Pred tem vrši se dirka s plemenskimi konji. 400 kron, danih od visokega c. kr. poljedelskega ministrstva. Za 3letne in starejše kobile in licencirane žrebce III. štajerskega okolišča z dokazano savinjsko pasmo. Jedno-prežno, daljava 2000 metrov. 140 kron prvemu; 100 kron drugemu; 80 kron tretjemu; 50 kron četrtemu; 30 kron petemu. Vloga 4 krone z izgubo vloge. Šest oglasil, ali dirka se ne vrši. Rok za oglasila: v soboto dne 23. septembra ob 6. uri zvečer. Pozneja oglasila se sprejemajo le s podvojeno vlogo do opoldne 24. septembra. Pri dirki veljajo pravila dunajskega dirkarskega društva, ter istega rekordne določbe za avstrijska dirkališča II. razreda. Darila se izplačajo brez vsacega odbitka. Na dirkališču bo svirala celjska narodna godba.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. septembra.

— **Osebnosti.** Poštnimi azistenti so imenovani poštni vežbeniki Josip Rimondo, Rudolf Mayerweg, Renat Lorinsch, Aristid Tomanini, Anton Rovere, Fran Ficko, Dragotin Ghiglianovich in Adolf Eisenzapf v Trstu za Trst, Vekoslav Rabusin in Hektor Lister v Trstu za Pulj, Rudolf Wruss v Ljubljani za Št. Peter na Krasu, Miroslav Brumat in Dragotin Mikschiczek

v Gorici, Pavel Garimberti v Rovinju, Eduard Špan in Matija Röthel v Ljubljani in Just Peschle v Pazinu — zadnje imenovani na sedanjih službenih mestih. Zajedno so premeščeni Ivan Schmutz iz Opaticje, Erust Stangher iz Pulja v Opaticji, Hektor Davanzo iz Pulja in Jerko Perić iz Št. Petra na Krasu v Trstu.

— „La Pensee Slave“ in „Slovenec“ sta nezadovoljna z našim člankom, kojega smo pisali o Dreyfusovi obsodbi. Tega veselja duhovniškemu in eksduhovniškemu listu ne bodemo kratili; če se hočeta Kalan in Jakič javno objemati — naš blagoslov imata! Očita se nam, da zagovarjamo človeka, „katerega so pošteni ljudje že davno obsodili“. Tu je treba razločevati, pošteni ljudje, če imajo dokaze v rokah, ne falzificirajo listin, ter se tudi ne sklicujejo na priče, kakor je bil „srbski pretendent“. Dalje sta pa sodila dva sodnika za nekrivdo, in ta dva, don Jakič, sta brez dvojbe vsaj tako poštena kakor ste Vi. Vsi sodniki so pa prisodili obsojencu olehčave, kar bi bilo, če se je veleizdajstvo res doglano, naravnost smešno! Dvojbo o krivdi so torej imeli tudi vojaški sodniki, in v takem slučaju bi se bil obtoženec povsod drugod oprostil, ker je boljši, da je devetindevetdeset krivičnikov oproščenih, nego da zapro v ječo jednega samega nedolžnega. To bi morala Andrej Kalan kot aktiven duhovnik in don Jakič kot bivši duhovnik vendar vedeti! Sicer je pa otročje za nas Slovence napraviti z Dreyfusove pravde politično afero. Polastili so se te pravde povsod pred vsem klerikalci, v nadi, da francosko generalstvo odpravi republiko, ter posadi na francoski prestol kakega lenuha in papeževega lakaja. Samo v tem pogledu je za nas Dreyfusova pravda politična zadeva, ker nikdar ne bomo vneti za to, da naj se v Franciji ljudovlada odstrani ter nadomesti s klerikalno monarhijo. Pri tem prepričanju pa ostanemo, in to tudi na nevarnost, da se zamerimo pri don Jakiču v Trstu!

— Shod na Igu. Novi izanski kaplan se je z vso vmeno lotil osrečevanja svojih faranov. Začel je z ljudskim shodom, katerega je priredil v nedeljo popoldne. Udeležile so se shoda največ samo ženske, a le malo moških in še ti so se besedičenju govornikov samo poredno „muzali“, kakor je stara izanska navada. In kaj bi se ne, ko so govorniki vezali take otrobe, da so se celo ženskam smilili! Naš prijatelj Mauring je stal v ozadju in je posamezne govore belil z duhovitimi opazkami ter priganjal ljudi, naj ploskajo. Toda nobena roka se ni ganila in Mauring je moral sam ploskati. Na shodu se je slišala tudi trditev: „vsi birti so pijavke“, na kar se je odzval znan glas: „ne samo pijavke, tudi goljufi“. Ali ni to značilno, da troji javno psujejo pošten stan, poštene davkoplačevalce s pijavkami in goljufi? Morda je na ta izbruh vplivala okolnost, da so bili neki prvaki konsumnega društva v soboto obsojeni na čutne globe? Shod je sklenil ustanoviti „izobraževalno društvo“. Za pristop se je oglasilo kacij 20 mož, toda zahtevali so, da se mora društvo naročiti tudi na „Slovenski Narod“. Da ste ga videli dr. Mauringa, kako se je tedaj razkoračil! Kar tresel se je togote, ko je to slišal, in ves zelen je vpil, da je „Narod“ prepovedan list, in da stori smrtni greh, kdor ga bere. Kaj pravite, dr. Mauring, ali je bilo takrat tudi smrtni greh, brati „Slovenski Narod“, ko ste mu Vi pošiljali notice, naperjene proti Vašim stanovskim tovarišem? Iz društva najbrže ne bo nič, in tako so se Gostinčar, Moškrc in Lampe zastoj trudili. Za nekaj se imamo temu shodu vendar zahvaliti. Dal je „Slovenec“ priliko, da nam je novič pokazal, kako demokratičen da je. „Slovenec“ ne pozna stanovske razlike, vsi ljudje, vstvarjeni po božji podobi, so mu jednaki. Kdor ne verjame, naj prečita sinočnega „Slovenca“ notico o izanskem shodu. Kaplančka Lampeta imenuje „častitega gospoda“, Gostinčarju in Moškrcu pa ne privoščiti niti navadnega „gospoda“. To je katoliško demokratištvo.

— „Resnica“ drama v treh dejanjih, se zove novo izvorno dramatično delo, katero je izročil g. Etbin Kristan intendant slovenskega gledališča.

— Infanterist na potovanju. Zastopnik mestne skupine celjske v državnem zboru, dr. Pommer, obiskuje sedaj svoje volilce.

Govoril je v Brežicah, v Celju, v Vojniku in v Vitanju. Kar je govoril je bilo vse tako brez pomena, da se res ne izplača kaj posnemati. Mož je sicer prav skromen. V Celju je povedal, da je v nemški armadi preprost infanterist, in da nima talenta za kaj boljšega. O tem so tudi celjski Germani prepričani in dr. Pommerja najbrž ne bodo nikdar več volili.

— Volitve v okr. šolski svet breški. Ta šolski svet je zopet za dobo šestih let v nemških rokah, dasi so Slovenci pri volitvah v okrajni zastop zmagali. Nemški listi se norčujejo, češ, slovenska nerodnost je kriva, da ni novi slovenski okrajni zastop volil členov okrajnega šolskega sveta, ampak še stari nemškutarski. Pričakujemo, da se stvar pojasni.

— Iz Novega mesta se nam poroča, da je bil dne 16. t. m. izvoljen zopet gosp. dr. Jakob Schegula županom, občinskimi svetniki pa gg. ces. svet. Adolf Pauser, notar dr. Poznik in c. kr. ravnatelj v p. Martin Mehora.

— Otvoritev Franc Jožefove ljudske šole na Bledu. Piše se nam: Dne 16. t. m. smo otvorili našo novo šolo. Za časa županovanja naprednega gospoda Jak. Peternela in na njegovo inicijativo sklenil je tedanji občinski svet, da se zida novo poslopje za šolske prostore; to je bilo v onih časih, ko smo še ustanavljali zavode in društva v prospeh in korist našega ljudstva. Ta sijajni spomenik na one čase se je izvršil sedaj pod vodstvom krajnega šolskega sveta in njega predsednika g. Jožefa Verderberja. V soboto smo jo otvorili. Ob devetih zjutraj je bila običajna šolska maša pričetkom šolskega leta, katere se je pa udeležila poleg šolske mladine vsa tukajšnja inteligenca. Po maši je šel sprevod s šolsko mladino in bralnim društvom pod svojimi zastavami od cerkve do novega poslopja. Tam so se ogledali prostori in blagoslovili pod navadnimi cerkvenimi formalnostmi. Po blagoslovljenju je izročil g. predsednik krajnega šolskega sveta ključce našemu dičnemu nadučitelju g. Franu Rusu; g. okrajni šolski nadzornik Andrej Žumer je pa ogovoril navzoče občinstvo in otroke, posebno omenjajoč, da ima ta šola prednost, da sme nositi ime našega presvitelega vladarja. Po izročitvi poslopja njegovim namenom pogostile so naše vrle dame, na čelu jim gospa Valtrinyjeva, ob veliki pomoči gospe Klinarjeve, gospe Rusove in Verderberjeve, gospe učiteljic in drugih vrlih gospodičin, šolsko mladino z gorko kavo, krožnikom, polnim mrzlega mesa, kruhom in pecivom. Veselje je bilo gledati njih jasne obraze, ko so zapuščali s papirnati krožniki v rokah svoj novi šolski prag; gotovo bodo pomnili ta radostni dan. — Opoldne je bil banket, ki se je sijajno vršil. Med banketom je bilo dosti in primernih napitnic. Navzoči so brzojavno pozdravili, žal odsotnega g. okrajnega glavarja pl. Kaltenegegerja, ki ima mnogih zaslug za dovršitev naše tako lepe šole. — Hvala vsem, ki so pripomogli k zidanju in dodelanju te hiše; hvala tudi vsem, ki so se potrudili, da se je izvršila otvoritev tako slovesno, v prvi vrsti gospem in gospodičnam, ki so pogostile otroke, hvala tudi bralnemu društvu, ki je zapelo pri tej priliki nekaj mičnih pesmic. Posebno pa se z zahvaljujemo vsem onim, ki so nam priborili čveterorazrednico. Naj bi ta nova stavba rodila mnogo koristnih sadov, kakor so imeli dobrih namenov oni, ki so jo započeli zidati.

— Nova advokatura. V Mokronogu se naseli dr. Josip Kolšek, dosedaj advokat v Laškem. Vzel je v najem stanovanje in pisarno ranjega notarja gosp. Stanko Pirnata za dobo petih let, počenši s prvim oktobrom t. l.

— „Zagorski Sokol“ priredi v nedeljo dne 24. septembra t. l. pri lepem vremenu izlet na Sveto goro in na Savo. Odhodu iz Zagorja zjutraj ob 6. uri na Sveto goro. Popoldan ob 1. uri odhod iz Svete gore na Savo, kjer se vrši ob 3. uri javna telovadba, po telovadbi prosta zabava, pri kateri svira sokolska godba. Vabijo se vsi prijatelji sokolstva k temu izletu.

— Pazite na otroke. Včeraj popoldne se je ožgal 4letni dečko Milan Avbelj, sin delavca Jožefa Avbelj, stanujočega v delavskih hišah v Hranilničnih ulicah, ko je hotel v kuhinji zakuriti. Našel je bil pred hišo žveplenko, katero je v kuhinji prižgal, toda ravnal je tako nerodno, da se mu je

vnela obleka in je bil najedenkrat ves v plamenu. Priletel in privpil je na ulico, kjer so prileteli ljudje in ga polili z vodo, da so pogasili gorečo obleko. Deček se je tako opeknel, da so ga prepeljali v dež. bolnico, kjer pa je čez jedno uro umrl. Na dečka je imela paziti njegova 14letna sestra, katera pa je takrat delala na vrtu.

— Umrl je včeraj v bolnici 63letni Ivan Jerman iz Trbovelj, ki si je te dni prerezal vrat.

— Samomor. V Dolenčicah pri Kranju se je 70letna Marijana Ažbe usmrtila. Zabodla si je nož v srce. Ženi se je večkrat mešalo.

— Ulom. V Sp. Ponikvah pri Trebnjem sta v noči od 19. na 20. t. m. dva neznanca zlikovca ulomila v pet hiš in pokradla raznega blaga.

— Mestne elektrarne in mestnega vodovoda pisarne in skladišča nahajajo se od 21. t. m. v II. nadstropju „Mestnega doma“, uhod iz Strelških ulic.

— Mestna blagajna. Radi popraviljanja in snaženja uradnih prostorov je mestna blagajna dne 25., 26., 27. in 28. t. m. strankam zaprta.

— Novo slovansko podjetje v Trstu. Kakor morejo razvideti cenjeni čitatelji iz inserata, ki ga priobčujemo danes, je tvrdka R. Pretner otvorila novo spedijsko poslovnico v Trstu. Gosp. Pretner je po mnogoletnem poslovanju izborna izvežban v spedijski stroki, in hoče svoje podjetje zasnovati v čim večem obsegu, tako da bo mogel ustrezati naročilom iz vseh slovanskih pokraji in Avstrije. Priporočamo ga najtopleje našim trgovcem, ki imajo zveze z Trstom.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 10. do 16. septembra kaže, da je bilo novorojencev 22 (= 32,67‰), mrtvorojenca 2, umrlih 19 (= 28,21‰), mej njimi so umrli: za jetiko 2, za vnetjem sopolnih organov 1, vsled mrtvouda 1, za različnimi boleznimi 15. Mej njimi je bilo tujcev 5 (= 26,3‰), iz zavodov 11 (= 57,8‰).

* Sežgani milijoni. Znano je, da se sežgo v avstro-ogrski banki vsi strgani, pomazani ter kakorkoli nerabni bankovci. Te dni so sežgali zopet za 21,550.000 gld. bankovcev in sicer 7000 tisočakov, 83.000 stotakov in 625.000 desetakov.

* Številka 14. V Gradcu so imeli te dni socialni demokratje shod proti § 14. Po shodu so šli socialni demokratje pred mestno hišo in namestništvo demonstrirati. Na potu pa so videli tramvajski voz s št. 14. To jih je toli razkačilo, da so pločo, na kateri je bila naslikana št. 14, strgali z voza in jo razbili.

* Obstrukcija v Italiji. Državno pravdnništvo v Rimu je odredilo, da se morajo aretovati socialnodemokratični poslanci Defelice, Mongare, Bisolati in Prambolini radi obstrukcije v državnem zboru, a vsi štirje so zbežali na Francosko.

* Dreyfusova ulica. Na Francoskem, v mestu Ledignan imajo ulico, ki se zove „Dreyfusova ulica“. Poleg tega imajo prebivalci tega mesta tudi „Colonel Picquart“-ulico.

* Plačani čuti. K nedavno umrlemu američanskemu milijonarju Vanderbiltu je prišel nekdanj, ko je bil Američan s svojo la djo pred Carigradom, slavni francoski igravec Coquelin. Vanderbilt je naprosil igralca, naj mu kaj deklamira ali predstavlja, in Coquelin mu je ustregel. Po dovršeni predstavi je američanski Krez poklical igralca k sebi in mu dejal: „6krat sem se moral jokati... Vsak jok 100 dolarjev = 600 dolarjev... 12krat sem se moral smejeti... Vsak smeh 200 dolarjev = 2400 dolarjev... Skupaj 3000 dolarjev.“ In Coquelin je spravil 3000 dolarjev.

* Tragičen slučaj. V Cigleniku je nedavno pijani delavec Bertosi grozil gostilničarki Toth, da ubije njo in strojevodjo žage, pri kateri je bil Bertosi v službi. Zato je postavil strojevodja ponoči pred svoje stanovanje za stražo delavca Žigiča, gostilničarka pa delavca Schweighoferja. Stražarja sta hodila sèm ter tjà in se tako v temi srečala. Poznala se nista, nego sta mislila oba, da imata pred seboj Bertosija. Spopadla sta se torej in se pretepala tako dolgo, da je Schweighofer obležal. Ko se je zdani, so našli mesto Bertosija Schweighoferja — mrtvega.

* Španske literarne razmere so — kakor poroča „Das literarische Echo“ — postale jako slabe. Pisatelji ne pišejo do malega ničesar, kajti knjig ne kupuje skoro nihče. V vsej Španiji je komaj deset knjigotržnic. Pisatelji zalagajo in razpošiljajo večinoma sami svoja del. Večidel pa pišejo tudi sami — kritike o svojih spisih. Novih talentov ni, nego so pisatelji vsi med 50. do 70. letom. Po zadnji vojni so razmere za španske literature skrajno neugodne.

* Kitajsko. Neki pariški zdravnik je prevzel na novoustanovljenem vseučilišču v Pekinu profesuro za anatomijo. Ker pa Kitajci ne pusté, da bi se trupla secirala, ni imel profesor sredstev, da bi mogel poučevati v svoji stroki. Le kadar so koga obglavili, je dobil truplo na razpolago, sicer pa nikoli. Mladi profesor je šel torej k podkralju Li-Hung-Čangu ter se mu je pritožil: „Trupel imam premalo, a brez njih se medicinci ne morejo učiti anatomije.“ — „Saj dobite vendar vsa trupla obglavljenecv!“ mu je dejal začuden kralj. — „Dà, a to je premalo,“ ga je zavrnil profesor. — „No, damo jih torej odslej več obglaviti,“ je odgovoril podkralj ter se poslovil.

Književnost.

— „Učiteljski Tovariš“. Št. 27. ima naslednjo vsebino: Po zborovanju našega parlamenta. — Fran Rojina: Učitelj-čebelar. M. Poklukar: Ola šave. — Jakob Dimnik: Jezikov nauk v prvem šolskem letu. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Gospodarski program.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 21. septembra. Zatrjuje se z vso odločnostjo, da je za kulisami že sestavljeno uradniško ministrstvo. Desnica se bo taki vladi z vso odločnostjo uprla, poljski klub pa ne bo dovolil nobenemu svojemur členu, da vstopi v to vlado.

Dunaj 21. septembra. Kriza je dospela skoro na vrhunec. Položaj je skrajno napet. V dveh ali treh dneh mora priti do odločitve. Češki poslanci ostanejo nepremično na stališču, ki so ga označili na svojem sobotnem shodu, naj se zgodi karkoli.

Dunaj 21. septembra. Ministrski predsednik grof Thun je iz Merana brzojavno sklical ministrski svet za jutri popoldne ob 3. uri na sejo. Danes bo tu skupen kronski svet v zadevi aktiviranja nagodbe.

Dunaj 21. septembra. Načelnik desnice, vitez Jaworski je za jutri sklical vse načelnike desničarskih klubov na posvetovanje.

Dunaj 21. septembra. Načelnik mladočeškega kluba dr. Engel je telegrafično sem poklican. Poslanca dr. Stransky in dr. Pacak sta imela danes dopoludne daljšo konferenco s finančnim ministrom dr. Kaizlom.

Dunaj 21. septembra. Uradni list prijavlja dolgo vrsto novih členov gospodske zbornice. V čeških političnih krogih obuja začudenje, da mej imenovanci ni nobenega Jugoslovana, in priznava se, da je to nezasluzeno preziranje.

Dunaj 21. septembra. Listi beležijo dve značilni izjavi cesarjevi. Posl. Rohrachnerju je cesar, govoreč o reaktiviranju parlamenta, rekel: „Upam, da se doseže, ker tako, kakor sedaj, ne more več iti“. Poslanca Grabmayru je cesar rekel, da priznava njegovo politično delovanje. Ko je Grabmayer na to odgovoril, da stori samo svojo dolžnost, je cesar rekel: „Jaz še močno računam na Vašo delavnost“.

Dunaj 21. septembra. S cesarsko odločbo, dano v Celovcu dne 19. t. m. se odreja ustanovitev češke tehnike v Brnu. Inženérski oddelek se otvori 1. novembra. Profesorji so že imenovani, mej njimi dr. Zahradnik iz Zagreba za matematiko in slikar Schweiger za risanje.

Dunaj 21. septembra. Minister zunanjih del, grof Goluchowski je novič pokazal svoja čustva za slo-

vanske narode. Vsled njegovega upliva se je Srbom, Hrvatom in Slovacom, kar jih spada pod madjarsko vlado, prepovedala udeležba pri shodu slovenskih časnikarjev v Krakovem. To postopanje grofa Goluchowskega je obudilo skrajno ogorčenje v vseh poljskih krogih in če se bo Goluchowski prikazal v delegacijah, se mu bo kategorično povedalo, kako in kaj.

Dunaj 21. septembra. Praški nadškof je že imenovan. Nadškof je postal Olomuški prelat baron Skrbensky, ki se je že danes na raznih višjih mestih predstavil.

Belgrad 21. septembra. Sinoči, ko so zagovorniki končali svoje zagovore, je Knežević slovesno izjavil, da je obtožene radikalce po krivem dolžil, da so tina „atentatu“ popolnoma nedolžni, in da jih je dolžil radi tega, ker se mu je reklo, da s tem reši svoje življenje.

Pariz 21. septembra. Uradni list prijavlja pomilošjenje Dreyfusa in zadevno poročilo vojnega ministra Gallifeta na prezidenta Loubeta.

Pariz 21. septembra. „Aurore“ prijavlja pismo, v katerem naznanja Dreyfus, da bo nadaljeval borbo za svojo čast toliko časa, da dokaže svojo nedolžnost.

Gulnara.

Stepska pripovedka. Prevel Savo Savič.

(Konec.)

VII.

Veliko veselje vlada v Damjanovem dvoru.

Starec se je kar pomladil. Saj ima v rokah sovražnika. Osvetilo bo ženino smrt.

Ljubljena bi se najraje takoj naužila sreče. Ni jima treba dolgo čakati. Selski svečenik blagoslovi njun zakon.

V slavi, med streljanjem spremijo kozaki mlada poročenca v svatovsko izbo.

Na kozakove rame naslonjena se vrača Ulana iz cerkve in se smehlja možu.

Prokop objema z jedno roko Ulano, z drugo pa deli tovarišem darove.

V veseli družbi ni videti Gruzinke.

Tudi ona slavi pir, toda brez radostnih glasov; okrog nje vlada grobna tišina.

Ko pa svatje napijejo poročencema, prejme bedna, gorska devojka smrt.

Najdejo jo bledih lic.

Ljudje hite na pomoč. Ulana oživlja umrlo, Prokop jo kliče v življenje.

S težkim trudom odpre oči. Poslednjič se ozre na mladega gjavra, z mrzlo roko prime njegovo roko in si jo pritisne na ledene ustnice... Končala je nesrečno življenje...

Prokopovo svatovanje se je pričelo s smrtjo — to ni dobro znamenje.

Ko je Damjan zvedel za Gruzinkino smrt, se mu je pooblačilo staro čelo.

„Deca!“ reče Prokopu in Ulani, „poj-dita v božjem imenu in uživajta srečo. Vzemi jo, Prokop! Mene ostavita samega — s Fazilom.“

VIII.

Mladi sokol je odnesel golobico v rodno gnezdo nad Djeprom. Nad reko Rusijo se je pa dvignila nova gomila, v kateri spi nesrečna Gruzinka.

Damjan je izvršil krvavo osveto... Malo za tem je odšel k Bogu prejemati to, kar je v dolgem življenju zaslužil.

Gomilo mlade Gruzinke je obrastel zimzelen, in modre potočnice, ki se zovejo po nekaterih krajih Gulnarine solze.

Darila.

Uredništvu našega lista so poslali: **Za družbo sv. Cirila in Metoda:** Gospod dr. Poček v proslavo g. dr. Jenku, ki je prevzel brezplačni pouk ruskega jezika 5 K. — G. Ivan Pretnar, trgovec na Bledu 5 K „pri banketu ob blagoslovljenju nove blejske šole zložili blejski liberalci“. — G. Gašper Kotnik, župan na Prevojah 2 K, kot del svote, ki mu jo je moral g. A. K. iz Gomilskega sodno plačati zaradi žaljenja časti. — Skupaj 12 kron. — Živeli vsi darovalci!

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 1. Dr. pr. 939.

Otvoritvena predstava.

V četrtek, dne 21. septembra 1899.

Prvikrat:

Vaški podobar.

Narodna igra s petjem v petih dejanjih. Spisala L. Ganghofer in I. Neuert. — Režiser g. Rudolf Inemann.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2 uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. polka Leopold II. št. 27.

V soboto, 23. septembra 1899. I.: „Potovanje gospoda Fajdige“.

Zahvala.

Slavnostni odbor za Blaža Potočnikovo slavnost v St. Vidu nad Ljubljano se najudaneje zahvaljuje vsem društvom, korporacijam in zastopnikom vseh onih društev, katera so se vdeležila pretečeno nedeljo 17. t. m. slavnosti stoletnice rojstva Blaža Potočnika, in vsem drugim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je slavnost tako častno izvršila.

Iskrena hvala izreka blg. gospej pokroviteljici Josipini Bolčevi, katera je darovala krasni trobojni trak na čitalnično zastavo in ji kliče: „Bog jo živi mnogo leta“. Toplo se zahvaljuje čast. g. prof. Kerlinu na cerkvenem govoru in čast. g. prof. dr. Medvedu iz Maribora na njegovem prekrasnem, vznesenem spominskem govoru ob gomili Blaža Potočnika. Zahvaljuje se nadalje sl. pevskemu društvu „Ljubljana“ in mešanemu zboru „Šišenske čitalnice“, ki nas je očarala s prekrasnim petjem, čilemu „Sokolu“ kojemu kliče gromoviti „na zdar!“ Srčno zahvalo izreka „Slov. zidarskemu in tesarskemu društvu“, „Društvu rokodelskih pomočnikov“, „krš.-soc. zvezi“, „Planinskemu društvu“, domačemu „Kat. društvu rok. pomočnikov“, domači požarni brambi in vsem onim, ki so izvolili poslati brzojavke in pozdrave. Končno kliče vsem Potočnikovim čestitem: Živeli! Slava spominu Blaža Potočnika!

V St. Vidu, dne 18. septembra 1899.

Josip Arhar
predsednik.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 15. septembra: Ana Teran, zasebnica, 77 let, Marija Terezije cesta št. 6, prisad.

Dne 16. septembra: Avgusta Jager, delavčeva hči, 6 mes., Bohoričeve ulice št. 26, želodčni in črevesni katar. — Marija Lukanič, zasebnica, 58 let, Mestni trg št. 24, pljučnica.

Dne 17. septembra: Vladimir Vidmar, delavčev sin, 13 mes., Vodmat št. 114, črevesni katar.

V deželni bolnici:

Dne 14. septembra: Jožef Pajk, gostač, 70 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 396,4 m. Srednji srčni tlak 736,9 mm.

Sept.	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempera-tura v °C	Vet-ovi	Nebo	Padačina v 24 urah
20.	9. zvečer	732,2	17,3 sr.	jzahod del. jasno		
21.	7. zjutraj	732,5	15,8 sr.	zahod	skoro obl.	
	2. popol.	735,2	11,4 sr.	vzjvzh.	dež	0,6 mm

Srednja včerajšnja temperatura 16,4°, normale: 14,2°.

Dunajska borza

dne 21. septembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	100	glid.	—	kr.
Skupni državni dolg v srebru	99	—	85	—
Avstrijska zlata renta	117	—	95	—
Avstrijska kronska renta 4%	100	—	30	—
Ogerska zlata renta 4%	117	—	40	—
Ogerska kronska renta 4%	95	—	15	—
Avstro-ogerske bančne delnice	905	—	—	—
Kreditne delnice	371	—	—	—
London vista	120	—	65 1/2	—
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	—	97	—
20 mark	11	—	78	—
20 frankov	9	—	57 1/2	—
Italijanski bankovci	44	—	45	—
C. kr. cekini	5	—	69	—

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKS VERSEK, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 glid.

Priporočava (21—216)

Kulmbaško sladno pivo

pastérizovano v steklenicah

znano po svojih izvrstnih učinkih.

Kavčič & Lilleg

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Avtomatični lovilci za množine.

Za podgane glid. 2—, za miši glid. 1,20. Lové brez nadzorstva po 40 v jedni noči, ne puščajo nobene nečistosti in se postavljajo zopet sami. Lovilnica za ščurke „Eclipse“, na tisoče ščurkov in zoharjev v jedni noči loveča, à glid. 1,20. Povsod najboljši vspehi. Pošilja se proti povzetju. (1287-6)

M. FEITEL, Dunaj, II., Taborstrasse 11/B.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Isl, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevica, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevica, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer osonni vlak v Jesenice. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 5 uri 41 minut popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** j. k. **Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Lince, Steyra, Isla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 55 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob 11. uri 17 min. dopoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevica, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevica, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Poleg tega ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podnarta Kropo. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 3. uri 41 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48. m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik.** Ob 7. uri 28. m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9 uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1206)

V najboljših razmerah poslujoča večja trgovina z mešanim blagom

v velikem župniškem kraju na Dolenjskem, na najlepšem prostoru poleg župnije z velikim številom odjemalcev, blizu železniške postaje, se zaradi bolezn

odda

pod prav ugodnimi pogoji.

Povpraša naj se pri upravnistvu „Sl. Naroda“ pod šifro 5000. (1693—2)

Učenec

kateri je dovršil saj prvi gimnazijski razred, sprejme se s 1. oktobrom v trgovino z mešanim blagom. (1735—1)

J. N. Podrekar v Kamniku.

Trgovski pomočnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika, dober prodajalec, želi vstopiti v službo v mestu ali na deželi.

Ponudbe pod „št. 100“ poate restanté Laze pri Kamniku. (1733—1)

Duhovnik

vsprejme se za stalno na graščino Šinkovturn.

Povprašanja na Andreja Urbanca, Šinkovturn, p. Vodice. (1719—2)

Čvrsta gospodinja

spretna v kuhi, upravi perila in računanjih, se takoj sprejme tukaj.

Ustna ali pismena vprašanja na in-stitut Waldherr v Ljubljani. (1736—1)

Spreten pisar

išče službe v kaki notarski ali odvetniški pisarni.

Ponudbe sprejema upravništvo „Slov. Naroda“ pod „J. L. št. 16“. (1675—4)

Podpisani išče za svojo pisarno

koncipienta.

Sprejme se notarski kandidat, pa tudi sollicitator, ki ima nekaj vaje v zapuščinskih in zemljkrajnih rečeh. — Plača po dogovoru.

Luka Svetec

(1702—3)

c. kr. notar v Litiji.

Hiša

(1730—2)

srednje velikosti na Martinovi cesti

se pod ugodnimi pogoji prod.

Ponudbe na upravništvo „Sl. Nar.“

Pri bratovski skladnici v Zagorju ob Savi

razpisuje se služba

rudniškega zdravnika.

Nastop 1. prosinca 1900.

Prosilec mora imeti akademijsko dostojanstvo, saj dveletno prakso v kaki bolnišnici, mora biti doktor vsega zdravilstva in popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika.

Tisti naj razen zahteve plače tudi naznanijo, hočejo li hišno apoteko na svoje stroške vzdržati ali naj tisto bratovska skladnica preskrbi.

Pravico do zdravljenja ima približno 700 članov bratovske skladnice in okoli 1200 rodbinskih svojcev (žen in otrok). Nadaljna pojasnila daje predstojništvo bratovske skladnice, na katero naj se tudi pošiljajo ponudbe s prilogami

do 28. t. m. (1715—3)

Prostovoljna prodaja zemljišča, gozda in stavb.

- 1.) Zelo rodovitne njive, v obsegu 6 oralov 1316 □ sežnjev.
- 2.) Zelo rodovitni travniki, v obsegu 12 oralov 1004 □ sežnjev.
- 3.) S sadnim drevjem nasajeni vrt, v obsegu 771 □ sežnjev.
- 4.) Pašnik, v obsegu 212 □ sežnjev.
- 5.) Gozd, v obsegu 12 oralov 935 □ sežnjev, porasteni večinoma s črnim lesom, v katerih se pa že 25 let ni sekalo.
- 6.) Zidan, z opeko krit velik hlev, kozolec, skedenj; vse stavbe léžeče sredi trga, tik cerkve, ob živahni cesti Ljubljana-Kočevje, kjer je sedež sodišča in davkarije, ter 10 minut oddaljene od železnične postaje. Hiša se lahko pozida nad hlevom ali pa na 5 minut od trga oddaljeni njivi, katera meri 2 oral 426 □ sežnjev.

Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“.

(1660—3)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.

R. Pretner, Trst

via Geppa št. 5.

Spedijska in komisijska poslovnica.

(1734—1)

Vsprejme vsakovrstna zastopstva.

Priporočá se slavnemu slovenskemu trgovskemu svetu in drugemu občinstvu za vsake vrste pošiljave, bodisi o dovažanju v Trst ali izvažanju iz Trsta. Preskrblja vse potrebne manipulacije na carinskih uradih, vsprejemlje blago v pohrano.

Oprt na veliko izvežbanost, pridobljeno v 10letnem delovanju v tej stroki, zagotavlja lahko najtočnejšo postrežbo.

R. Pretner.

Korespondenca se vodi v slovenskem, hrvatskem, češkem, nemškem in italijanskem jeziku.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Nollj.